

Czy w okresie oczekiwania na wydanie zezwolenia na pobyt czasowy i pracę, może legalnie pracować cudzoziemiec nieposiadający stempla w paszporcie lecz jedynie karteczkę z pieczętką o złożeniu wniosku o to zezwolenie w kancelarii urzędu wojewódzkiego?

Zgodnie z art. 87 ust. 1 pkt 12 lit. b ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy cudzoziemiec jest uprawniony do wykonywania pracy na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, jeżeli – co do zasady – **spełnia łącznie następujące warunki:**

1. przebywa na terytorium RP m.in. na podstawie art. 108 ust. 1 pkt 2 *ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach*, **jeśli bezpośrednio przed złożeniem wniosku o udzielenie zezwolenia na pobyt czasowy cudzoziemiec był uprawniony do wykonywania pracy na terytorium RP**

oraz

1. posiada **zezwolenie na pracę**.

Ad. 1

Wskazany wyżej przepis art. 108 ust. 1 *ustawy o cudzoziemcach* dotyczy złożenia przez cudzoziemca wniosku o udzielenie mu zezwolenia na pobyt czasowy na terytorium Polski (w tym również na pobyt czasowy i pracę, czyli tzw. zezwolenia jednolitego). Zgodnie z tym uregulowaniem, jeżeli termin na złożenie wniosku o udzielenie cudzoziemcowi zezwolenia na pobyt czasowy został zachowany (tzn. wniosek został złożony nie później niż w ostatnim dniu legalnego pobytu cudzoziemca na terytorium RP) i wniosek ten nie zawiera braków formalnych lub braki formalne zostały uzupełnione w terminie:

1) wojewoda umieszcza w dokumencie podróży cudzoziemca (tj. najczęściej paszporcie) **odcisk stempla** potwierdzającego złożenie wniosku o udzielenie zezwolenia na pobyt czasowy;

2) **pobyt cudzoziemca na terytorium RP uważa się za legalny** od dnia złożenia wniosku do dnia, w którym decyzja w sprawie udzielenia zezwolenia na pobyt czasowy stanie się ostateczna.

Należy zwrócić uwagę, że zgodnie z art. 87 ust. 1 pkt 12 lit. b *ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy* w związku z art. 108 ust. 1 *ustawy o cudzoziemcach* niezbędnym warunkiem legalnego wykonywania pracy przez cudzoziemca oczekującego na wydanie zezwolenia na pobyt czasowy (w tym także zezwolenia jednolitego na pobyt i pracę) jest spełnienie wymogów polegających na tym, że termin na złożenie wniosku o udzielenie cudzoziemcowi tego zezwolenia został zachowany i wniosek nie zawiera braków formalnych lub zostały one uzupełnione w terminie. Potwierdzenie spełnienia tych wymogów stanowi odcisk stempla umieszczony przez wojewodę w dokumencie podróży (paszporcie) cudzoziemca.

Jak dowodzi praktyka, w wielu przypadkach stemple te nie są stawiane przez urzędy wojewódzkie „od ręki”, lecz nieraz po długim okresie oczekiwania. Należy podkreślić, że samo potwierdzenie przyjęcia wniosku przez urząd wojewódzki **nie jest równoznaczne ze wspomnianym stemplem**, ponieważ jest to zazwyczaj tylko potwierdzenie wpływu złożonych przez cudzoziemca dokumentów do urzędu i nie stanowi ono poświadczenia przez urząd faktu zweryfikowania wniosku pod względem formalnym (czy jest on kompletny i nie zawiera braków formalnych).

Mając powyższe na względzie, należy zastrzec, że ewentualne świadczenie pracy przez cudzoziemca przed uzyskaniem stempla jest obarczone ryzykiem, że w przypadku nieotrzymania tego stempla wykonywanie oraz powierzanie pracy cudzoziemcowi **może zostać – podczas kontroli ze strony**

Państwowej Inspekcji Pracy lub Straży Granicznej – uznane za nielegalne już od chwili upływu ważności poprzednio posiadanych dokumentów legalizujących pracę. Grozi to zarówno cudzoziemcowi, jak i pracodawcy konsekwencjami m.in. w postaci kary grzywny (w stosunku do podmiotu powierzającego pracę od 1000 do 30 000 zł, wobec cudzoziemca – od 20 do 5000 zł).

Ponadto należy pamiętać, że dodatkowy warunek legalnego wykonywania pracy przez cudzoziemca, który złożył wniosek o zezwolenie na pobyt czasowy i pracę, stanowi wymóg, aby bezpośrednio przed złożeniem wniosku o to zezwolenie cudzoziemiec był uprawniony do świadczenia pracy na terytorium Polski. Sytuacja taka zachodzi w szczególności, gdy w dniu złożenia tego wniosku obcokrajowiec:

- miał ważne zezwolenie na pracę,
- posiadał ważne oświadczenie pracodawcy wpisane do ewidencji lub zarejestrowane przez właściwy powiatowy urząd pracy (w przypadku obywateli Ukrainy, Białorusi, Rosji, Mołdawii, Gruzji lub Armenii),
- na mocy przepisu szczególnego był zwolniony z obowiązku uzyskania zezwolenia na pracę

oraz

- posiadał podstawę pobytu na terytorium RP niewykluczającą wykonywania pracy (nie może to np. wiza wydana w celu turystycznym).

Ad. 2

Jeszcze jednym warunkiem legalności wykonywania pracy przez cudzoziemca w okresie oczekiwania na zezwolenie jednolite jest, co do zasady, posiadanie przez cudzoziemca przez cały ten okres zezwolenia na pracę lub oświadczenia, w których wskazano aktualny podmiot powierzający mu pracę.

Wyjątkowo zezwolenie na pracę lub oświadczenie nie jest wymagane, jeżeli zostaną ściśle spełnione przesłanki zawarte w przepisie o charakterze „pomostowym”, którym w zależności od konkretnej sytuacji może być art. 88g ust. 1b albo art. 88za *ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy*. Przepisy te pozwalają w szczególności na legalną pracę cudzoziemca w trakcie procedury zmierzającej do uzyskania zezwolenia na pobyt czasowy i pracę – po upływie okresu ważności zezwolenia na pracę bądź oświadczenia, a zatem niejako zastępując w tym czasie te dokumenty.

Z art. 88g ust. 1b (w związku z treścią art. 88g ust. 1a) wynika, że – gdy cudzoziemiec, pracując u danego pracodawcy na podstawie umowy o pracę, złożył w terminie (tj. najpóźniej w ostatnim dniu legalnego pobytu w Polsce) wniosek o udzielenie zezwolenia na pobyt czasowy i pracę w celu kontynuowania pracy wykonywanej zgodnie z posiadaniem zezwoleniem na pracę, wniosek ten nie zawiera braków formalnych lub braki formalne zostały uzupełnione w terminie – pracę tego cudzoziemca u tego samego pracodawcy na tych samych warunkach i na tym samym stanowisku uważa się za legalną od dnia złożenia wniosku do dnia, w którym decyzja o udzieleniu nowego zezwolenia na pobyt i pracę stanie się ostateczna.

Należy zwrócić uwagę, że zgodnie z omawianymi przepisami, w których użyto słowa „pracodawca”, legalną pracę uzasadnia tylko taki stan faktyczny, że cudzoziemiec był i nadal jest zatrudniony u obecnego pracodawcy na podstawie umowy o pracę (nie może to być umowa cywilnoprawna, np. zlecenie lub umowa o dzieło).

Podsumowując, należy podkreślić, że wykonywanie pracy przez cudzoziemca w okresie oczekiwania na zezwolenie na pobyt czasowy i pracę będzie legalne **tylko wówczas, gdy zostaną spełnione łącznie wszystkie wymagane warunki**, które zostały przedstawione powyżej, w tym w szczególności posiadanie przez cudzoziemca wspomnianego **stempla w paszporcie**.